

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 46480-03-15 צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

לפני כבוד השופט שי מזרחי

התובע:

ש.צ.

ע"י ב"כ עוה"ד פרויליך ועוה"ד שר

נגד

הנתבעים:

1.

2. הפניקס חברה לביטוח בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד פלושניק

3. קרנית-קרן לפיצוי נפגעי תאונת דרכים - מודיעה לצד ג'

ע"י ב"כ עוה"ד אמסלם

נגד

צדדים שלישיים:

1.

2. מגדניות נאמן (1987) בע"מ - מודיעה לצד ד'

ע"י ב"כ עוה"ד פרגר

נגד

צד רביעי:

פסק דין

גדר המחלוקת:

על מי מוטלת האחריות לפיצויי התובע בגין תאונת הדרכים שחוה, על הפניקס או קרנית?

אם מוטלת על קרנית, מה דינם של הנהג ושל מעבידתו?

מהי נכותו הרפואית של התובע?

מהי נכותו התפקודית ומהי הפגיעה בכושרו להשתכר?

מהם נזקיו של התובע?

אלה הם השאלות העיקריות הדורשות תשובה במסגרת פסק הדין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

רקע כללי- התאונה, הנכות וטענות הצדדים בעקבותיה:

1. ראשית תביעתו של התובע, יליד 1996¹, בהגשת תביעה כנגד הנתבעים 1 ו-2, בגין תאונת דרכים מיום 23.3.2014, בה נפגע התובע לטענתו במהלך רכיבה על אופניים, ובמהלכה של התאונה ספג שבר מרוסק בשורש כף יד ימין דומיננטית, אשר הצריך לימים ניתוח לשחזור וקיבוע פנימי. מהודעתו של התובע במשטרה עולה כי לגרסתו "רכב משא גדול יצא מחניון גבעתיים בכוונה לפנות ביציאה ימינה הוא התבונן לצד שמאל ראה שהכביש פנוי והמשיך בנסיעה ימינה ללא עצירה והתבוננות לכיוון זה ופגע ברוכב אופניים שהיה במעבר חציה...".
2. ביום 27.8.2015 הודיעה הנתבעת 2 (להלן: "הפניקס") לב"כ התובע כי היא דוחה את חבותה בגין התאונה נוכח העובדה כי לעת התאונה לא היה לנתבע 1 רישיון נהיגה בתוקף². משכך עתר התובע לתיקון כתב התביעה על ידי צירוף הנתבעת 3 (להלן: "קרנית").
3. בכתב הגנתה, טוענת קרנית כי החבות מוטלת על הפניקס. טענתה לא פורטה. בנשימה אחת הגישה קרנית הודעה לצד שלישי כנגד הנתבע 1 (להלן: "הנתבע" או "הנהג") וכנגד צד שלישי 2 (להלן: "החברה" או "המעבידה") בטענה כי זו האחרונה הייתה בעלת הרכב ו/או מתירת השימוש בו ומכאן שאם תתברר כנכונה טענת הפניקס כי לא היה לנהג רישיון נהיגה במועד התאונה, יש לחייב את הנהג והחברה בשיפוייה של קרנית.
4. בכתב הגנתה טוענת החברה כי במועד קרות התאונה אמנם הייתה הבעלים של הרכב, אולם לא הייתה לה כל ידיעה ו/או לא יכולה הייתה לדעת שהנהג נוהג ללא רישיון נהיגה בתוקף. עוד טענה כי כאשר התקבל הנהג לעבודה בחברה, הציג רישיון נהיגה בתוקף עד ליום 24.8.2019. החברה טענה בנוסף כי הנהג אף הודיעה לה על שלילת רישיונו בשנת 2011 למשך שלושה חודשים ומשכך "הורד מן הכביש" והועסק "בתוך החברה" עד לתום ריצוי השלילה. החברה הבהירה כי הנהג הפסיק לעבוד בשירותה החל מיום 8.6.2014. בהדגשה טענה הנתבעת כי על הנהג מוטלת החובה לעלות על הכביש כאשר רישיונו בתוקף ו"הרי אין הצד השלישי יכולה לבדוק את רישיון הנהיגה של כלל עובדיה מדי בוקר בטרם צאתם לעבודה". החברה הגישה הודעה לצד ד' כנגד הנהג.
5. בכתב ההגנה של הנהג טען כי מעולם לא קיבל הודעה על שלילת רישיונו או התלייתו. מהודעתו של הנהג למשטרה עולה כי לגרסתו ביקש לצאת מקניון, עמד ונתן זכות קדימה והתחיל להתקדם או אז הופתע מהתובע הרכוב על אופניו אשר "נכנס ופגע בדלת שלי של הנהג". עוד כתב שהתובע אשם בתאונה שכן לא הגיע ממעבר חציה³.
6. לבדיקתו של התובע מונה ד"ר **יעקב פעילן**, אשר קבע ביום 20.7.2016 כי בגין התאונה נותרה בתובע נכות בשיעור 5% בגין הגבלת תנועה קלה של חלק מטווחי תנועת מפרקי שורש כף היד

¹ מכתב התביעה ועדותו הראשית של התובע עולה כי לעת התאונה היה תלמיד תיכון ועבד במקביל כסדרן בקולנוע, ראה להלן.

² מכתב ההגנה של הנתבעת 2 עולה הטענה כי ביום 2.9.2013 הושתה על הנתבע 1 פסילה, אולם הוא לא הפקיד את רישיון הנהיגה. בין היתר הכחישה הנתבעת 2 גם את התאונה עצמה וטענה כי התובע נפל מאופניו ללא קשר לרכב.

³ הודעתו צורפה לתיק מוצגי קרנית כמוצג "ב".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

הימנית השלטת ועוד 10% נכות בגין הצלקת הניתוחית אשר הינה אסתטית ואינה פוגמת בתפקוד. התובע לא שבע נחת מקביעותיו של המומחה וביקש לזמנו לחקירה נגדית. בחקירתו הסביר המומחה שמצא בכף ידו הימנית של התובע מגבלה ביישור ואף בכיפוף, בהשוואה לכף היד השמאלית והסכים שניתן לכנות ממצאיו "הגבלה בתנועות של מפרק שורש כף היד". הפנה לסעיף 41 10 ה' לתקנות הנכות של המ"ל. המומחה הסביר כי חרף ממצאיו, אשר על פניהם אינם מזכים את התובע בנכות, חשב ש"בכל זאת קיימת פה מגבלה ואנו מדברים על היד הדומיננטית ובמקום 10% המלצתי על 5% נכות. המומחה הסביר כי המגבלה של התובע היא בארבעה מתוך ששה טווחי תנועה, בין 10 ל-20 מעלות ועל כן נתן מחצית מהקבוע בתקנה. המומחה דחה את טענת התובע כי במצב הדברים שנוצר היה נכון ליתן לתובע 10% נכות כאמור בתקנה, ועמד על דעתו כי הלך לקראת התובע והעניק לו נכות מקום בו על פי התקנות לא היה זכאי לנכות כלל. לשאלת בית המשפט השיב המומחה כי למיטב הבנתו את סעיף הנכות עליו נסמך, "יש 6 תנועות בשורש כף היד, כאשר יש שתי תנועות שהן בלתי ניתנות לעקיפה, שאחת זה יישור שהיא חשובה ביותר לצורך אגרוף, ותנועת הסופינציה שזה סיבוב חיצוני שאנחנו צריכה אותה להיגיינה אישית וכד', וכל שאר התנועות אנו יכולים להתגבר על ידי הפעלת כתף ומרפק. הגבלה בשורש כף היד עם כיפוף של 15 מעלות כאמור בתקנה, אני מבין שאתה יכול לעשות אגרוף, בסה"כ המטרה של כל הגפה העליונה שתוכל לאחוז את האוכל ולהביא אותו לפה, וכן לצרכים הגניים (צ"ל: הגייניים), אז אם יש לך 15 מעלות אז יש לך תפקוד סביר של הפעולות היומיומיות ADL ולא מעניק נכות"⁴. המומחה הפנה לנוסח התקנה אשר לדעתו מנוסחת בנשימה אחת ודורשת על כן מענה על מספר תנאים במצטבר. המומחה הסביר עוד כי שברים מן הסוג שחוה התובע עלולים לגרום ברבות השנים⁵ שינויים ניווניים, כאבים והגבלת תנועה "הסיכוי הוא די גבוה שזה יופי בעוד כמה שנים טובות, קשה לי לנבא בדיוק, בגלל שהייתה פה פגיעה של המשטח המפרקי. ואם הוא נפגע, אז גם נפגע הסחוס המפרקי, וזה מה שעלול להביא לשינויים ניווניים...ולכן הסיכוי הוא גדול שיתפתחו שינויים ניווניים". עם זאת הבהיר כי בצילום עדכני לא נראו שינויים ניווניים ועל כן לא כלל בחוות הדעת החמרה עתידית "אם תהיה". נוכח הגשת התביעה בסמוך לתאונה, הבהיר המומחה כי יש סיכוי ששינויים ניווניים יראו בעתיד, או אז יזוכה התובע ב-10% נכות. לשאלת ב"כ הפניקס הבהיר המומחה כי עצם העובדה שהתובע לא נותח ביום האירוע לא החמירה את תוצאות התאונה וכי ניתן לשחזר השבר שספג עד שלושה שבועות מיום שנפגע.

⁴ העיר כי התובע יתקשה בשכיבות שמיכה "ויש מצבים קיצוניים שבהם הוא מוגבל".
⁵ להערכתו 10 שנים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 46480-03-15 צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

טענות התובע בכל הנוגע לנכות⁶:

7. חרף ממצאי בדיקתו של המומחה, עשה המומחה שימוש במחצית הסעיף 41(10)ה והפחית מאחוזי נכותו של התובע בפרק כף יד ימין שלא כדין.
8. הסעיף האמור מתייחס לחומרת המגבלה אולם אינו דורש שתימצא מגבלה בכל מישורי התנועה.
9. הואיל והמומחה מצא מגבלה בחלק מטווחי התנועה, מצב זה עונה על דרישת התקנה הנ"ל ומצדיק הפעלתה במלואה.
10. במסגרת חקירתו אישר כי הממצאים שמצא בתובע מהווים הגבלה בתנועות שורש כף היד אולם פרשנותו של המומחה מוטעית לחלוטין שכן כוונת המחוקק להעניק 10% במקרים בהם קיימת הגבלה קלה ובינונית בחלק מטווחי התנועות כאשר מדובר בגפה דומיננטית כמבקרה הנדון והדרישה למגבלה קשה בדמות 15 מעלות לא מהווה בשום אופן תנאי להפעלת התקנה.
11. לתובע צפי להחמרת במצב כף היד בעתיד והנכות בגינה מתחילה ב-10%.
12. בכל הנוגע לנכות באמה ימין, היה מקום לקבוע נכות נוספת לפי תקנה 41(10)ז(ז) חרף פרשנותו של המומחה כי לא ניתן לתת נכות בגין שני סעיפים של מפרק אחד.
13. בכל הנוגע לנכות הפלסטית, הרי שלנכות זו משמעות תפקודית, שלא כקביעת המומחה.

טענות הנתבעים בכל הנוגע לנכות:

14. השגות התובע ביחס לגובה הנכות אין בהן מאומה זולת התנגחות עם חוות הדעת.
15. חקירת המומחה הבהירה כי בפועל היה מקום לקבוע לתובע נכות בשיעור 0%.
16. התובע אינו עונה לפי בדיקתו על דרישות התקנה הדנה בנכות הרלבנטית לפרק היד.
17. חסד עשה המומחה עם התובע עת קבע לו 5% נכות, הכל כמודבר בתשובות ההבהרה.
18. לא צפויה החמרת מצב בנכות של התובע ועל כן טענותיו לעניין זה משוללות כל יסוד. אדרבה, מצבו העכשווי של התובע מוכיח כי נכותו הינה 0%.

⁶ לקוח מתחשיב הנזק של התובע, לבקשתו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

הנכות - דיון והכרעה:

19. ביום 20.8.2017 הבעתי את דעתי הראשונית בכל הנוגע לנכותו של התובע, וכך כתבתי לאחר שהצדדים הגישו תחשיבי נזק ובתוכם התייחסות הצדדים לנכותו של התובע:
- "סעיף 41 מדבר על הפרקים העליונים של הגפיים העליונות וס"ק 10 מדבר על שורש היד. ס"ק ה מדבר על 'הגבלה בתנועות פרק שורש היד עם אפשרות כיפוף גבי של 15° ומעניק בגין מגבלה זו בפרק ימין נכות בשיעור 10%.
- לדידי ובשלב זה של הדיון, קודם מיצוי טענות הצדדים לעניין זה, התקנה דורשת דרישה כפולה הבאה לידי ביטוי בתיבה "עם" המופיעה בס"ק ה', קרי, על המבקש לקבל 10% נכות להוכיח מגבלה בתנועות פרק שורש היד ו- אפשרות כיפוף גבי (בחוות הדעת נכתב "יישור") של 15 מעלות לפחות⁷.
- כמו כן הבדיקה של פרק שורש היד החולה נעשה בהשוואה לפרק שורש היד הבריאה. מחקירתו של המומחה ובדיקתו של התובע עולה כי לתובע מגבלה בתנועות שורש כף היד (לפחות בארבע מתוך שש התנועות) עם אפשרות כיפוף גבי של 15 מעלות לפחות (בכף היד הפגועה נמצא יישור של 80 מעלות).
- מכאן כי לכאורה הצדק עם התובע ויש להעניק לתובע 10% נכות ויש קושי בקבלת עמדתו של המומחה כפי שבאה לידי ביטוי בחקירתו. עם זאת, לא ניתן להתעלם מעצם העובדה כי נמצאה מגבלה רק בארבע מתוך 6 התנועות וגם מגבלה זו הינה מזערית.
- בכל הנוגע לטענת התובע לעניין הענקת נכות גם לפי סעיף 41 (ז) הרי שהתובע לא עונה על הסעיף שכן לפחות בפרונציה לא הוכחה כל מגבלה (הסעיף דורש צבר מגבלות ולא רק אחת מהן).
- לגבי הצלקת לא שוכנעתי לעת הזו כי יש לשנות מחוות הדעת.
- מחקירתו של המומחה עולה עוד כי צפויה החמרה במצבו של התובע ברבות הימים".
20. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים לעניין הנכות ועיינתי בסיכומיהם, התחזקה מסקנתי כי לתובע 10% נכות בגין התאונה. מחקירתו של המומחה אמנם עולה כי התובע מוגבל אך בארבע משש התנועות האפשריות בכף היד, אולם גם זאת יש לזכור: מחקירתו של המומחה עולה כי מצבו של התובע עלול להחמיר בעתיד הקרוב, הוא צפוי לשינויים ניווניים אשר מעצם טיבם וטבעם בראי הפגיעה של התובע עלולים להגבילו עוד יותר. לתובע הגבלה לפחות בשתיים מהתנועות החשובות יותר שבכף היד- הסופינציה והיישור ומכאן כי בראי מגבלה זו המצטרפת לשתיים נוספות, הרי שיש להעניק לתובע את עשרת אחוזי הנכות הקבועים בסעיף. ברי כי התובע אינו עונה על דרישות סעיף 41 (ז) כמוסבר לעיל.
21. אשר על כן אני קובע כי לתובע נכות רפואית בשיעור 10% בגין מגבלת כף היד ועוד 10% נכות בגין הצלקת שנותרה בו. סה"כ נכות רפואית 19%.

⁷ השווה: ת"א(ת"א) 54686/03 וכן ת"א (נצ' 13-07-11645.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

נכות תפקודית ופגיעה בכושר ההכנסה:

22. לטענת התובע יש להעמיד את נכותו התפקודית על שיעור של 19% נוכח מגבלת התנועה בפרק יד ימין, בתנועה האמה והצפי להחמרה בעתיד.
23. לטענת הנתבעים, נכותו הרפואית של התובע, אם כלל נותרה נכות, הינה כה מזערית עד כי אין בה כל מרכיב תפקודי.
24. על מגבלותיו בעקבות התאונה סיפר התובע ובין היתר כלל את זמן השיקום הארוך שעבר, נטילת משככי כאבים, קבלת עזרה מההורים עמם גר בעת התאונה, מוגבלות קשה בזמן הסמוך לתאונה. כחודשיים לאחר התאונה (יוני 2014) התחיל לעבוד בחנות בגדים עד גיוסו. היה אמור להתגייס לחיל קרבי אולם בעקבות התאונה ופזילה, הורד הפרופיל ושובץ להיות חובש במרפאת תל השומר כחובש עד יוני 2016. לא התקשה בתפקידו. עבר טירונות כלל צהליית אולם לא השתתף בפעילויות גופניות באישור של "פטור". במהלך השירות התלונן על כאבי גב, כאבי ראש ובחילות. לקראת סוף השירות עבר תהליך יציאה מן הארון מול הקבניית ביחידה, וסיים שירותו "על פרופיל נפשי". חזר לעבוד בחנות בגדים בתור יועץ מכירות (משעה 10:00 עד 22:00) והתחיל לפתח קריירה של צלם אופנה, תוך שהוא מתפעל מצלמה קטנה. לאחר מכן עבד בקפה שכונתי ולעת חקירתו עובד בבר מקסיקני בדרומה של העיר תל אביב, שם הוא מגיש משקאות במשמרות של שלוש עד חמש שעות ומקבל שכר במזומן לפי משמרת וטיפים. במקום אין מגשים והוא משרת את לקוחותיו ידנית. נבחן ל"שנקר" והתקבל חרף מבחנים קשים שדרשו בין היתר רישום ועל כן נטל כדורים לשיכוך כאביו ביד הפגועה. החל ללמוד באוקטובר 2018 ל-4 שנים. טען כי כאביו החמירו מאז התאונה, בעיקר בכתיבה, רישום ופעולות המצריכות סיבוב של כף היד וסחיבת משאות. הכאבים מלווים אותו בכל פעולה שנדרש לעשות. נדרש להוצאות לא מבוטלות בגין התאונה ושיקומו לרבות טיפול בצלקת הבולטת והמטרידה והמגרה את עורו. התובע סיפר על תפקידו של מעצב אופנה הדורש "המון המון עבודה עם הידיים". מאז התאונה נסע לחו"ל מספר פעמים. מבקר אצל רופאיו "כל הזמן" ומתלונן על כאבים. נעזר בתחבושת אלסטית ובכדורים לשיכוך כאבים.
25. בכל הנוגע לצלקת סיפר התובע בבית המשפט כי זו מציקה לו בראי המקצוע שייעד לעצמו. בבדיקתו אצל המומחה לא התלונן על הפרעה כלשהי ועם זאת לעת הבדיקה לא עסק בעיצוב אופנה. מבדיקתו של המומחה אשר לא נסתרה לא עולה כי הצלקת רכישה למגע או ללחץ מקומי. מכאן כי בכל הנוגע לצלקת לא מצאתי לפסוק נכות תפקודית.
26. בכל הנוגע לנכות בכף היד, הרי שמחוות דעתו וחקירתו הנגדית של המומחה ואף מחקירתו של התובע עולה כי נכותו תפקודית ומפריעה על בסיס קבוע בפעילות היום יום. נזכיר מושכלות יסוד: אכן, באשר לשיעור הגריעה מכושר ההשתכרות, נעשתה בפיסקה הבחנה בין שלושה מושגים שונים: "הנכות הרפואית", "נכות תפקודית", ו"אובדן כושר השתכרות" שנגרמים עקב תאונה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

בעניין גרוגיסיאן, קבע בית המשפט, כי המונחים אינם דומים וכי יתכן מצב בו קיימת נכות רפואית ותפקודית שאינה גורמת הפסד השתכרות בפועל -

"אחוזי הנכות אינם מהווים בהכרח ראיה לאובדן מקביל של הכושר לתפקוד יומיומי לרבות הכושר לבצע עבודה. הכל תלוי בטיב העבודה והפגיעה, טיבו של הנתבע מהות הפגיעה וגורמים נוספים.

יובהר כי קביעת שיעור הנכות התפקודית אינה מהווה סוף פסוק באשר לשיעור הפגיעה בכושר השתכרותו של הנפגע המסוים. ייתכן שגריעת כושר ההשתכרות עולה או נופלת משיעור הנכות התפקודית, בהתחשב במקצועו ויתר נתוניו של הנפגע, בזיקה לעיסוקו, לעבודתו, לגילו, ולמצבו הרפואי בכללותו, ללא קשר לתאונה. הנכות התפקודית אמורה לשקף את הגריעה מכושר ההשתכרות אלא אם הוכח אחרת" (ע"א 722/86, יונס המאגר הישראלי לביטוח רכב, פ"ד מג(3) 875, 878).

בהתאם לפסיקה, ככלל, אין בהכרח התאמה בין אובדן ההשתכרות או כושר ההשתכרות, ובין שיעור הנכויות הרפואית והתפקודית. אובדן כושר ההשתכרות נבחן על פי אובדנו של היחיד. מבחינת אובדנו של היחיד, יש לבחון את כלל הנסיבות ובכללן אופי העבודה, חזרה לעבודה. גם לטיבו של המעביד, עשויה להיות נודעת חשיבות כגון אלה, כך לדוגמא, לעובדת היותו של המעסיק, מוסד ציבורי או ממלכתי, נודעת בעניין זה חשיבות ראויה ולעתים מכריעה.

"הנכות הרפואית", "הנכות התפקודית" ו"אובדן כושר השתכרות" הם מעין שלושה מעגלים, המצויים זה בתוך זה, כאשר במעגל החיצוני מצויה הנכות הרפואית, במעגל הפנימי יותר, הנכות התפקודית, ובמעגל הפנימי ביותר, מצוי אובדן כושר ההשתכרות. כאשר באים לקבוע הפסדו של ניזוק, יש להשתמש, ככל שמאפשרים הנתונים, במעגל הפנימי ביותר, אך כאשר אין במעגל הפנימי ביותר די כלים כדי לאפשר קביעת הנזק, יוצאים החוצה לכיוון המעגלים החיצוניים יותר ומהם משליכים ולומדים על המעגלים הפנימיים יותר.

בהעדר נתונים מיוחדים, המעגל החיצוני של הנכות הרפואית ישליך על המעגל האמצעי של הנכות התפקודית וכך גם בהעדר נתונים ישליך המעגל האמצעי של הנכות התפקודית על המעגל הפנימי של הפסד ההשתכרות (ראה: ת"א 1672/03 חאיק פואד נ' מגן חברה לביטוח [פורסם במאגרים] (30/10/05)).

וראו פסק דינו של כב' השופט עמית בע"א 2577/14 פלוני נ' המאגר הישראלי לביטוחי רכב בע"מ [פורסם במאגרים] (11/1/2015), שם חזר בית המשפט על ההלכה, כי יש להבחין בין נכות תפקודית לבין ראש נזק של גריעה או אובדן כושר השתכרות, שהוא אך אחד המישורים של התפקוד הכללי, אם כי ברוב המקרים המרכזי, לצורך חישוב הפיצויים המגיעים לנפגע. בית המשפט עמד על כך, כי אין בהכרח זהות בין הנכות הרפואית לבין הפגיעה התפקודית

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 46480-03-15 צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

- ובין אלה לבין הגריעה מההשתכרות או מכושר ההשתכרות של הנפגע ויתכנו פערים ביניהן אם למעלה ואם למטה⁸.
27. התובע כיום בן 24 ולמעשה רק לאחרונה החל לכתוב את סיפור חייו. הכנסתו לפני ואחרי התאונה הייתה הכנסה המאפיינת עבודות זמניות של בני נוער ועובדים כלליים ובוודאי שלא ניתן להסיק ממנה מסקנות לעניין כושר הכנסתו של התובע. קבלתו למוסד היוקרתי הנקרא "שנקר" מעידה בהחלט על פוטנציאל הכנסה אם כי יש לזכור כי התובע לא סיים עדיין לימודיו במוסד ודרכו עוד ארוכה שם.
28. כך גם אין להתעלם מהסיכון להחמרת מצבו של התובע בעתיד, כמוסבר על ידי המומחה בחקירתו הנגדית.
29. לא מצאתי ביציאותיו של התובע מן הארץ, עצם העובדה כי בידיו רישיון נהיגה, בעובדה כי השתחרר מצה"ל "על סעיף נפשי" או כי חווה כאבי ראש לאורך שירותו, בפזילתו (הקלה והכמעט בלתי מורגשת) או בעובדה כי בצעירותו נחבל בראשו (לא הוכחה כל נכות בנדון) וסבל מכאבי גב עיתיים, כדי שיקול לקולא או לחומרא בכל הנוגע לנכותו התפקודית/פגיעה בכושרו להשתכר. התובע נפגע בזרת יד ימין בשנת 2005, אולם לא הוכחה כל נכות בגין הפגיעה.
30. בראי הנתונים שעומדים לרשותי בעת מתן פסק הדין, מצאתי להעמיד את נכותו התפקודית והפגיעה בכושר הכנסתו של התובע על שיעור נכותו הרפואית (להוציא צלקת) ובשיעור של 10%.
31. את בסיס שכרו מצאתי להעמיד על השכר הממוצע במשק שכן לא הוכח לפניי כי בדרך שבחר הוא עשוי להרוויח מעל השכר הממוצע (לא הובאו כל ראיות להכנסה בתחום וכיוב').

החבות:

32. ראשית אדון בטענת הנתבעים, בראשם הפניקס, כי נסיבות התאונה כפי שנטענו על ידי התובע, מוכחות, וכי לא מדובר בתאנ"ד.
33. בחקירתו סיפר התובע שלעת התאונה היה בן 18, תלמיד תיכון "בליך" ברמת גן, מגמת ביולוגיה אותה סיים בהצטיינות עם בגרות מלאה. סיפר שהתאונה קרתה לו ערב חתונתה של אחותו וכי לא עבד באותו יום. על התאונה סיפר שרכב על אופניו על המדרכה וחצה את הכביש במעבר חצייה או אז פגעה בו המשאית. שלל את ההנחה שיתכן והוא פגע במשאית. היה עם חבר בשם הדר אשר רכב על אופניים נוספים מאחוריו. התקשר לאביו מיד לאחר התאונה. הוזמן אמבולנס. ידו נפגעה. הנהג יצא מהרכב והזמין אמבולנס. אמר שפגע בו. התובע לא זכר לומר פרטי המשאית הפוגעת אולם הבהיר כי הפרטים נלקחו במקום התאונה. בכל הנוגע לנסיבות התאונה סיפר הנהג בבית המשפט כי יצא מקניון גבעתיים והתובע "בא אליי מהכיוון

⁸ סקירתה של כבי' השופטת אורלי מור אל בת"א (ת"א) 44179-03-14 פלוני נגד י.ז. פס"ד מיום 19.2.2017.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

- ההפוך ונכנס לי בתוך המשאית...נכנס אליי לצד שלי..הייתי על קו עצור. קו או משולש אני לא זוכר מה יש שם ביציאה". הנהג עמד על דעתו כי לא פגע בתובע אלא כי התובע פגע ברכבו. במשטרה סיפר הנהג סיפור דומה.
34. **מר איתי בן יהודה**, ראש צוות בילוש במשטרת ישראל, ולעת התאונה קצין יחידה בסיור, הגיש את דוח הפעולה שערך בעקבות התאונה.⁹ נוכח עבור הזמן התקשה העד לזכור פרטים שלא צוינו בדוח הפעולה, כגון האם הרכב הוזז לאחר התאונה ("אם אני לא טועה אולי הוא הזיז אותו קצת הצידה, אני לא זוכר את זה") מכל מקום קבע כי מרגע שהגיע דבר לא זז ממקומו. העד גבה את גרסתם הראשונית של התובע, שהיה אותה העת באמבולנס, והנהג על פנקס¹⁰ ומשם העביר את הפרטים למחשב.
35. **מר משה כהן**, ראש צוות במרכז שירות לאזרח ביבנה, לעת התאונה חוקר במרכז שירות לאזרח, הגיש את אישור בדבר הגשת דיווח בתיק, שעליו הוא חתום אולם את ההודעה עצמה על התאונה לא הוא מילא.¹¹ העד הסביר כי לעת החתימה טיפל בקבלת הודעות על תאונות דרכים והוצאת אישורים. עם זאת לא תשאל את המודיעים אלא וידא כי הטופס מולא כדבעי והוגש על ידי מי שמילא אותו לאחר שהזדהה לפניו (ת.ז. ורישיון נהיגה).
36. דין טענת הפניקס להידחות. גם אם נכונה גרסתו של הנהג ועל פיה התובע התנגש ברכבו העומד, הרי שהתאונה נגרמה בשל שימוש של הנתבע במשאית אשר חסמה את דרכו של התובע בחציית הכביש ועל כן המדובר בתאנ"ד כמשמעה בחוק הפל"ד. ברי כי לפי גרסתו של התובע המדובר מניה וביה בתאנ"ד. גרסתו של התובע עדיפה עלי מגרסתו של הנתבע, אשר כפי שיובא להלן, ניחן בדמיון פורה לא רק בכל הנוגע לנסיבות התאונה אלא גם בכל הנוגע לקורותיו מול רשויות הרישוי, והתקשיתי להאמין ולו לטענה עובדתית אחת מטענותיו. מן התעודות הרפואיות עולה כי התובע נפגע בעיקר בצד ימין, מה שמסביר נכוחה כי הרכב אשר יצא מהחניון פגע בתובע אשר בא מימינו ונפגע ממנו תוך שהוא מוטח לימין.

⁹ 13 לתיק מוצגי התובע. לא זכר אם נרשם בניידת או בתחנה, סבר שבניידת.

¹⁰ לא שמר הפנקס.

¹¹ 18 לתיק מוצגי התובע וכן 5-6 לתיק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 46480-03-15 צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

חובת הפיצוי: טיעוני הצדדים:

הפניקס:

37. טענתה העיקרית של הפניקס הינה כי לא היה במועד התאונה בידי הנהג רישיון נהיגה בתוקף שכן ביום 2.9.2013 הושתה עליו פסילה, הוא לא הפקיד את הרישיון חרף קבלת הודעה על כך בדואר, ומכאן כי בהיעדר רישיון נהיגה בתוקף, דין התביעה כנגד חברת הביטוח להידחות.
38. עוד טוענת הפניקס כי נוכח העובדה שהנהג עבר את הקורס הבסיסי באוגוסט 2014 מצביעה על כי סביר להניח שקיבל את הודעת ההתלייה.
39. לנהג לא בוצעה סגירה מינהלית כאמור בעדותה של הגברת גלבהאור וממילא לא נמצאו לכך תימוכין.
40. יש להחיל בענייננו את הוראות סעיף 57 לפקודת הראיות ולקבוע כי משעת שהוכח שדבר הדואר נשלח אל הנהג בדואר רשום, עובר נטל ההוכחה אל הנהג ו/או קרנית להוכיח שלא קיבל את המכתב.
41. עדותו של הנהג היתה בלתי אמינה, בלתי סבירה ואין להשתית עליה כל ממצא.
42. הנהג לא הביא כל עדות לתמיכת טענותיו המופרכות.
43. הוכח כי גם בעבר קיבל הנהג הודעות התלייה וטרח לבצע את הקורס רק בעבור חודשים רבים.

קרנית:

44. קרנית מצידה טוענת כי הנטל להוכחת חריג לכיסוי הביטוחי מוטל על הפניקס וזו לא עשתה דבר להוכחת קיומו של חריג לפוליסה שהוצאה כדן. לא הוכח כי הנהג ידע בפועל על שלילת/פסלת/התליית רישיונו ודי בכך כדי לחייב את הפניקס בפיצוי התובע.
45. עוד טוענת קרנית כי ישנו חוסר התאמה בין מסמכי דואר ישראל לבין מסמכי רשות הרישוי עד כי ברי כי מבחינה כרונולוגית לא ניתן ליישב ביניהם.
46. על הפניקס היה להוכיח ידיעה ממשית של הנהג על הפסילה/התלייה של רישיונו ולא די בידיעה קונסטרוקטיבית.
47. טענת הפניקס כי לפי הפוליסה כלל לא נדרשת ידיעה על הפסילה על מנת לאיין את תחולת הפוליסה במצב של היעדר רישיון בפועל, הינה בבחינת הרחבת חזית.
48. מעדותה של נציגת רשות הרישוי התברר כי אין בידיה את המכתבים שנשלחו לנהג אלא אך תדפיסים על משלוח המכתבים.
49. הנהג הופטר מהעבירות שנרשמו לחובתו.
50. ישנה אי התאמה בין מסלול דבר הדואר הנטען על ידי הפניקס ושהומצא על ידי החוקר מטעמה לבין המסלול כפי שצורף לתיק מוצגי הפניקס עצמה. כך גם יש אי התאמה בין מועדי ההנפקה של הודעת ההתלייה.
51. הנהג העיד פוזיטיבית כי לא קיבל כל הודעה על הצורך בקורס או התלית רישיון הנהיגה שלו. עדותו נתמכת בעדותו של מר נאמן מעבידו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

52. ככל שתתקבל התביעה כנגד קרנית, יש לחייב בדין את הנהג והחברה.

הנהג:

53. לא ידע ולא קיבל כל הודעה על קורס או התלית הרישיון.

העדויות והראיות בשאלת החבות:

54. **מר יניב נאמן**, עובד החברה ומנהל, מעסיקו לעת התאונה של הנהג, העיד כי הנתבע הועסק על ידו מספר שנים (2009-2014), ראה אישור מעסיק בתיק נייר¹². במהלך גיוסו לחברה נבדק רישיון הנהיגה שלו והתאמתו לסוג הרכבים שבחברה, רישיון סוג ג'. בשנת 2011 הודיע הנתבע לעד שרישיונו נשלל לשלושה חודשים, לא הציג מסמך. על כן הועסק בתקופת השלילה בקונדיטוריה כעובד כללי ותחתיו גויס עובד חילופי. עם שובו הציג רישיון נהיגה תקף (מחודש 4/2011 עד שנת 2019 וחזר לנהוג¹³, לא הציג מסמך המאשר את גמר הפסילה. הנתבע ידע שאם יש שינוי בסטטוס הרישיון, עליו להודיע מיידית לחברה. עד סיום העסקתו בשנת 2014 לא היה ידוע לחברה על בעיה ברישיון הנהיגה של הנתבע. נשמר רישיון הנהיגה שהוצג עם קבלתו לעבודה (2005 עד 2009). אין בידיו מכתב מהנתבע המודיע לחברה על פסילת רישיונו. הדברים נאמרו בעל פה.

לתיק המוצגים צירף העד, כאמור לעיל, את העתק ת.ז. של הנתבע והעתק רישיון נהיגה עליו מוטבע תאריך תפוגה במרץ 2019. עוד הוצג העתק רישיון נהיגה ע"ש הנתבע בתוקף עד 8/09 (ת/8).

55. **מר עליאן סאמר**, הנהג, הגיע לדיון ההוכחות כאשר הוא אינו מיוצג. בא כוחו, כך אמר, ניתק עמו את הקשר. עו"ד אחר לא לקח בשל קושי כלכלי. בכל הנוגע לתוקף רישיון הנהיגה, הסביר הנהג כי לאחר התאונה מושא כתב התביעה נלקח ממנו הרישיון על ידי השוטר במקום והוחזר לו. כאשר בא לדווח על התאונה לא נאמר לו דבר על שהוא נמצא בשלילה. עוד סיפר כי מעולם לא עבר עבירה חמורה. טען כי שנה קודם התאונה התברר לו במקרה (עת נבדק במחסום) שרישיונו בשלילה וכי צריך לעבור קורס נהיגה מונעת. קיבל רישיון זמני לששה חודשים ופנה לקורס. מעולם לא היה בבית משפט לתעבורה ומעולם לא נשלל רישיונו בנוכחותו. הסביר כי מגיעים אליו מכתבים רשומים ממוסדות המדינה אותם הוא אוסף מתיבת הדואר בכפר המשותפת לו ולאביו¹⁴. לא קיבל מעולם מכתב שאינו ממוען לת.ד. מעולם לא קיבל מסמכים ממשד הרישוי בדואר רשום, לרבות לא על התליית רישיונו או על שלילתו, לרבות לא בשנת 2013. אם היה מקבל הודעה בדואר, היה מטפל בעניין. עם זאת, לעיתים מקבל מכתבי ישירות לביתו ולא לת.ד. והדוור מכירו לפי ת.ז. שלו. טען שלא עבר עבירה של נהיגה ברמזור אדום, אי ציות לתמרור, החזקת פלאפון, מתן זכות קדימה. על עבירות אחרות קיבל קנס. עשה 4

¹² סיבת הפיטורין: אמינות.

¹³ נספח א לתיק מוצגי החברה. לדברי העד מצלם רישיון נהיגה ות.ז. ושולח לחברת הביטוח.

¹⁴ ת.ד. 94109. לא רשומה בת.ז. של הנהג.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

- קורסי נהיגה מונעת. פעם אחת צלצל למשרד ועשה הקורס כמו כל בני הכפר. עבר קורס הדרכה בשנת 2014 בשל נקודות שצבר לחובתו ושעליהן נודע כאשר פנה לחדש את רישיון הנהיגה שלו. לשאלת בית המשפט ענה הנהג כי עשה קורס נהיגה מונעת פעם פני התאונה מושא כתב התביעה ופעם אחריה.
- לא ידע לפני התאונה מושא כתב התביעה שהוא בשלילה.
- כאשר היה בשלילה, עבד בתוך מאפיית נאמן כאחד העובדים ולא נהג במשאית.
56. **מר גיא גורן**, חוקר מטעם הפניקס, נתבקש לבדוק את תוקף רישיון הנהיגה של הנתבע. לשם כך פנה למאגר הנתונים של חברות הביטוח והעלה כי על רישיונו של הנתבע הוטלה התליה ביום 2.9.2013 בשל ניקוד. מבדיקתו עולה כי דבר הדואר נמסר ליעדו ביום 27.8.2013 בשעה 57:16¹⁵. אין חתימה של הנתבע על האישור, מדובר במעקב ממוחשב אחר המסירה.
57. **הגברת גלבהואר**, עובדת משרד הרישוי, ראש ענף נהיגה במשרד, חתמה על תעודות עובד ציבור¹⁶ הנוגעות לתוקף רישיונו של הנתבע. בצעד חריג הוזמנה להיחקר על התע"צ ומעדותה עלה כדלקמן:
- א. בתדפיס מיום 6.6 מדובר בזימון לקורס ייעודי (997).
- ב. בתדפיס מיום 4.12 מדובר בקורס בסיסי (994).
- ג. את ההדרכה (קורס בסיסי) סיים הנתבע ביום 12.8.2014.
- ד. נכון למרץ 2014 לא היה לנתבע רישיון נהיגה בתוקף שכן הותלה ולא הופקד.
- ה. נשלח לנתבע מכתב רשום ביום 24.3.2013 לגבי ההתליה ולגבי החובה לקיים את הקורס.
- ו. נשלח לנתבע מכתב רשום ביום 25.8.2013 על ההתליה.
- ז. אין לעדה מידע על עבירות תעבורה של משטרת ישראל שכן אלה לא מדווחות לה. לא יודעת לומר אם הרשעות בבימ"ש לתעבורה נרשמות במסוף עליו היא אחראית אולם מבחינתה זהו הנוהל.
- ח. פסילות של בימ"ש מוזנות במחשב משרד התחבורה על ידי בימ"ש-המדובר באותו מאגר מידע ממנו היא ניזונה.
- ט. בתע"צ התייחסה רק לנושא ההתליה ולא לפסילות רישיון הנהיגה. אם היו פסילות, הן היו מופיעות במחשב ובתע"צ. ככל הנראה לא היו פסילות אלא רק התליה.
- י. אישור משרד הרישוי מיום 14.8.2016 המתאר מתי חודש רישיון הנהיגה של הנתבע, לא רלוונטי לתביעה כי מתייחס ליום 14.8.2016.
- יא. ביום 1.6.2009 נשלח ת/3 לנתבע. אין בידיה אישור מסירה.

¹⁵ אכן, מסירה קודם ההתליה. ידון להלן.

¹⁶ תעודת עובד ציבור מה-4 לדצמבר 2018 סומנה ת/1. מכתב מה-4 לדצמבר 2018 שהנדון בו הוא תדפיס הודעת זימון לקורס הדרכה בנהיגה נכונה שיטת הניקוד סומנה ת/2. תדפיס הודעת זימון לקורס הדרכה בנהיגה נכונה ("אמצעי תיקון") בגין עבירות שנעשו מ-2005 ועד 2008, שיטת הניקוד מה-4 לדצמבר 2018 ת/3. תדפיס הודעת זימון לקורס הדרכה בנהיגה נכונה שיטת הניקוד מה-4 לדצמבר 2018 ת/4. תדפיס הודעת זימון לקורס הדרכה בנהיגה נכונה שיטת הניקוד מה-4 לדצמבר 2018 ת/5. תדפיס הודעת התליה לתזכורת לפני התליה שיטת הניקוד מה-4 לדצמבר 2018 ת/6.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

- יב. ביום 24.3.2013 נשלח ת/2 לנתבע. אין בידיה אישור מסירה.
- יג. ביום 21.2.2007 נשלח ת/4 לנתבע. אין בידיה אישור מסירה.
- יד. ביום 22.8.2016 נשלח לנתבע ת/5. אין בידיה אישור מסירה.
- טו. אין ראיה שת/6 הגיע לידי הנתבע.
- טז. ביום 27.1.2014 נסגרו מינהלית כל "אמצעי התיקון" לרבות ניקוד, התליות וכו' בהתאם להוראת מנהל, קרי כל מי שנדרש לאמצעי תיקון בגין עבירות שנעברו או עונשים שהושתו עד 12/2010, ביום 27.1.2014 הופטר מעשותם והאמצעים בוטלו.
- יז. מה שמופיע בת/3, ת/4, ת/5 אינו המכתב שנשלח לנתבע אלא תדפיס "ברוח הדברים". אין בידיה את המכתב שנשלח לנתבע.
- יח. אין מעקב אחר מכתב הודעה על התליה שנשלח לנתבע.
- יט. לו היתה מתבצעת סגירה מנהלית בעניינו של הנתבע, ניתן היה למצוא לה סימוכין במחשבי המשרד. אין לעדה רישום כאמור.
- כ. בעניינו של הנתבע לא הייתה סגירה מנהלית נוכח העובדה כי עבר קורס באוגוסט 2014.
- כא. לא יודעת בעקבות מה הנתבע עבר את הקורס: המכתב שנשלח אליו או חקירת המשטרה שבמהלכה הוברר שרישיונו הותלה.
58. ת/7: נוהל סגירה מנהלית אמצעי תיקון- הדרכה/פסילה מיום 27.1.2014.
59. אישור מיום 14.8.2016 ממנו עולה כי נכון ליום האמור רישיון של הנתבע בתוקף וחודש משנת 2011 עד 2019 לדרגות B ו-C¹⁷.
60. פלט מחשב ממשרד הרישוי ועל פיו מכתב הודעה לחייבי קורס נשלח ביום 3.3.2013 בדואר רשום RR512517407G2¹⁸. צורף פלט תומך מדואר ישראל ועל פיו אין נתונים על דבר הדואר האמור.
61. פלט מחשב ממשרד הרישוי ועל פיו הודעה על התליית רישיון נשלחה ביום 25.8.2013 בדואר רשום RR512668902G2¹⁹. צורף פלט תומך מדואר ישראל ועל פיו אין נתונים על דבר הדואר האמור²⁰. עם זאת מראיות הפניקס עולה כי דבר דואר זה נמסר ליעדו ביום 27.8.2013 באמצעות יחידת הדואר בחולון. המדובר באישור ממוחשב ולא בחתימה בכתב יד של הנמען.
62. פלט מחשב ממשרד הרישוי ועל פיו מכתב תזכורת לפני התלית רישיון נשלח ביום 10.8.2014 – אין מספר דואר רשום.

¹⁷ צורף לתיק מוצגי הנתבע.

¹⁸ צורף לתיק מוצגי הנתבע.

¹⁹ צורף לתיק מוצגי הנתבע וכן ראה ת/6.

²⁰ צורף אישור דואר ישראל כי מעקב ניתן לערוך עד שנה ממועד המשלוח.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 46480-03-15 צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

63. ת/1: תע"צ מיום 4.12.2018 ממנו עולה כי רישיונו של הנתבע חודש בחודש 4/2011 עד חודש 8/2019 ונכון ליום 23.3.2014 עמדה לחובת הנתבע שלילה על ידי משרד הרישוי בגין שיטת הניקוד מיום 2.9.2013, הרישיון לא הופקד.
64. ת/2: תדפיס הודעת זימון לקורס הדרכה בנהיגה נכונה- שיטת הניקוד מיום 4.12.2018: הודעת זימון לקורס בסיס 994 הונפקה ביום 24.3.2013 ונשלחה בדואר רשום RR512525173G2. העבירות שנרשמו נכון לתאריך 19.2.2013 הן נהיגה ללא חגורת בטיחות ביום 12.7.2012 וביום 2.4.2009 ועקיפת רכב עוקף ביום 31.3.2009. בגין כל אחת מן העבירות נזקפו לחובת הנתבע 6 נקודות. סיים את ההדרכה ביום 12.8.2014.
65. ת/3: תדפיס הודעת זימון לקורס הדרכה בנהיגה נכונה-שיטת הניקוד מיום 4.12.2018: הודעת זימון לקורס ייעודי 997 בנהיגה נכונה הופקה ביום 1.6.2009 ונשלחה בדואר רשום RR511793463G2. העבירות שנרשמו נכון לתאריך 21.4.2009 הן הסעת נוסע ללא חגורת בטיחות ביום 27.9.2008, הפרשת עשן ביום 15.9.2008, נהיגה ללא חגורת בטיחות ביום 25.5.2008, נהיגה באור אדום ביום 7.11.2005 ואי ציות לתמרור ביום 19.10.2005. סיים את ההדרכה ביום 27.1.2014.
66. ת/4: תדפיס הודעת זימון לקורס הדרכה בנהיגה נכונה-שיטת הניקוד מיום 4.12.2008. הודעת זימון לקורס בסיסי 998 הופקה בתאריך 21.2.2007 ונשלחה בדואר רשום RR511494145G2. נכון ליום 8.1.2007 נרשמו לחובת הנתבע שתי עבירות, האחת של נהיגה באור אדום ביום 7.11.2005 והשנייה ביום 19.10.2005 בגין אי ציות לתמרור. סיים את ההדרכה ביום 8.6.2010.
67. ת/5: תדפיס הודעת זימון לקורס הדרכה בנהיגה נכונה- שיטת הניקוד מיום 4.12.2018. הודעת זימון לקורס בסיסי 993 בנהיגה נכונה הופקה ביום 22.8.2016 ונשלחה בדואר רשום RR512992859G2. נכון ליום 24.7.2016 נזקפו לחובת הנתבע שלוש עבירות של שימוש בטלפון בעת נהיגה ביום 3.5.2016, הובלת מטען בתפזורת ללא כיסוי מתאים ביום 19.4.2015 ואי מתן אפשרות להשלים חציה בבטחה ביום 6.10.2014. סיים את ההדרכה בתאריך 16.8.2017.
68. ת/6: תדפיס הודעות התליה/תזכורת לפני התליה- שיטת הניקוד מיום 4.12.2018. עולה מתדפיס זה שהודעת התליה נשלחה אל הנתבע במספר הזדמנויות ותאריכי הנפקת ההודעה הינם: 25.8.2013, 23.2.2017, 23.4.2017, 25.6.2017, 23.7.2017 (צורפו מספרי דואר רשום). עוד נכתב כי תזכורת לפני התלית הרישיון לנתבע הופקה ביום 10.8.2014, 10.11.2016, 11.6.2017 וכי משלוח ההודעות הנ"ל "הינו בסמוך למועד הנפקתן" של התזכורות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

דיון והכרעה:

קביעה מקדמית- תניות הפוליסה:

69. ראשית אסלק מדרך את טענת קרנית כי הפניקס לא הוכיחה כלל את תניות תעודת הביטוח שהנפיקה ובהן התניה כי הביטוח לא חל מקום בו לנהג לא היה רישיון נהיגה בתוקף. אין מדובר בטענה שיש בה ממש. לתיק מוצגי התובע צורפה תעודת הביטוח ששולמה כדבעי. ניבט ממנה כי היא תעודה סטנדרטית ובכותרתה נכתב כי הוצאה על פי פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש) תשל-1970. זאת ועוד, בהודעת הדחייה שהוציאה הפניקס ביום 27.8.2015 נקבע מפורשות כי התביעה נדחית שכן "לנהג המעורב אין רישיון נהיגה בתוקף ליום האירוע". ברי, אם כן, כי הדחיה נעשתה על סמך תניות הפוליסה המדברות על היעדר רישיון נהיגה בתוקף ליום התאונה.

קביעה מקדמית: התליה משמעה פסילה, למצער בהסכמת הצדדים:

70. מעדותה של נציגת רשות הרישוי עולה כי רישיונו של הנהג לא נפסל מעולם אלא רק נשלחה אליו הודעה על התלייתו עד יעבור קורס כנדרש.
71. מסיכומי הצדדים עולה כי לדידם, התליה משמע פסילה ככל שהדברים נוגעים בכיסוי הביטוחי. ואכן כך הוא הדבר.
72. ככל שהדברים נוגעים בכיסוי ביטוחי, התליה משמע פסילה. זהות המושגים עולה הן מלשונו של החוק (ראה להלן) הן מפסיקת בתי המשפט על כל ערכאותיהם²¹.

קביעה מקדמית: האם הנהג היה פסול או מותלה רישיון נהיגה לעת התאונה:

73. על מנת לשים דברים על דיוקם, יובהר כי בעניינו של הנהג כאן, מדובר על מי שרישיונו "הותלה בלבד" והוא לא נפסל מהחזיק רישיון נהיגה. הדברים עולים הן מעדותה של הגברת גלבהואר והן מן המסמכים שצורפו כראיות והוסברו לעיל.

קביעה מקדמית: האמנם סגירה מנהלית בעניינו של הנהג:

74. במהלך שמיעת העדויות הוצג לפני הגברת גלבהואר נוהל סגירה מנהלית של התליות עומדות לתלויות כנגד נהגים שרישיון הותלה. עיון במסמך ובעדותה של הגברת גלבהואר מעלה כי הוא לא חל הנהג.

²¹ ת"א (מחוזי תל אביב-יפו) 1222/07 צואלחי אשרף נ' המאגר הישראלי לביטוחי רכב "הפול" (פורסם בנבו, 11.10.2007). ת"א (מחוזי מרכז) 63182-01-14 פלוני נ' שרכת אל-חרבאוי אל-תג'אריה אלמסאהמה פורסם בנבו, 14.03.2017). ת"א (מחוזי ירושלים) 6201/04 עזבון המנוח נתנאל חאדגי' ז"ל נ' הראל חברה לביטוח בע"מ (פורסם בנבו, 18.03.2008). ת"א (שלום פ"ת) 10822-11-09 אורן יצחקיאן נ' כלל- חברה לביטוח בע"מ (פורסם בנבו, 25.05.2015).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

75. ראשית, מעדותה של העדה עולה כי לו היתה סגירה מנהלית בעניינו של הנהג, הדבר היה מופיע ברישומיה ואין כך הדבר. עוד עולה כי ככל שהנהג עבר קורס נהיגה בשנת 2014, הרי שברי כי לא הייתה בעניינו סגירה מנהלית.
76. שנית, ממסמך ת/7 עולה כי מדובר בסגירה מנהלית של מי שהוטלו עליהם "הדרכה/פסילה" **עד סוף שנת 2010**. ההתליה כנגד הנהג בעניינו נעשתה בשנת 2013 ועל כן ברי כי לא חלה על הנהג.

קביעה מקדמית: אין צורך בדיעת הנהג על פסילה לפי תניות הפוליסה:

77. לטענת הפניקס, תניות הפוליסה אינן מתנות שלילת כיסוי ביטוחי בדיעת המבוטח על ההתליה/שלילה ומכאן שדי בעובדה כי רישונו של הנהג הותלה על מנת לאיין את הכיסוי הביטוחי.
78. אין מדובר בטענה שיש בה ממש.
79. הפניקס לא הביאו ולו מובאה אחת התומכת בטענה הנטענת ומנגד כל הפסיקה שהוצגה לי וזו שעיינתי בה קובעת חד משמעית כי תנאי בלעדיו אין להסרת הכיסוי הביטוחי הינו ידיעתו הממשית של הנהג על התליית/פסילת רישיון הנהיגה.
80. מכאן כי דין הטענה להידחות.

לא הוצגו המכתבים בנוסח שנשלח אל הנהג אלא רק תדפיסי המשלוח:

81. טענה נוספת שעלתה הינה כי אין למעשה לפני בית המשפט את המכתבים שנשלחו אל הנהג ולא ניתן לדעת מה נכתב בהם ומה נצטווה לעשות.
82. הייתי נכון לשקול קבלת הטענה אלמלא זומנה הגברת גלבהואר לעדות. מעדותה עלה כי המכתבים שנשלחו אל הנהג הודיעו לו פוזיטיבית על חובתו לעבור קורס מתקן ועל התלית רישונו. המדובר במכתבים בנוסח קבוע ומי אם לא הגברת גלבהואר להעיד על תוכנם מתוקף ניסיונה רב השנים בתחום האמור.

על מי מוטלת חבות פיצויי של התובע- הפניקס או קרנית?

83. על מנת להכריע בשאלת החבות לפיצויי של התובע, יש להגיע להכרעה בשאלה האם ידע הנהג שרישיונו הותלה מספר חודשים קודם לתאונה.
- סעיף 7 לחוק הפלת"ד מגדיר את הנפגעים שאינם זכאים לפיצוי, ובין היתר קובע סעיף קטן (3), כי מי שנהג ברכב כשאין לו רישיון לנהוג בו, לא יהיה זכאי לפיצוי על פי החוק. בספרו של כב' השופט ריבלין "תאונת הדרכים, תחולת החוק, סדרי דין וחישוב פיצויים", מהדורה רביעית 2012 (להלן: "ספרו של ריבלין"). כותב המחבר בעמ' 521 לעניין נהיגה בעת פסילה כדלקמן:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

"פוליסת הביטוח הרגילה מתנה או תלויה בכך שלנהג יהיה רישיון נהיגה בר תוקף בתאריך כלשהו במשך 12 החודשים שקדמו לאירוע ובתנאי שלא נפסל מלקבל או מלהחזיק ברישיון על פי הוראות שבחיקוק. אולם באין הודעה לנהג על שלילת רישיונו - אין לראות בו כמי שנהג בעת פסילת רישיונו. לפי פסיקתו של בית המשפט העליון, המתבססת על לשונו של סעיף 67 לפקודת התעבורה, באין הודעה לנהג - אין לראות באחרון כמי שנוהג בזמן פסילה. אמנם, אין לתחום בגבולות קשיחים את אופני המסירה של הודעה לנהג על דבר פסילת רישיונו. כך, למשל, נפסק כי 'לא יכול להיות כל ספק כי מסירת הודעה על ידי משרד הרישוי, ותהיה זו אף הודעה בעל פה, או הודעה דומה על ידי רשות משטרתית או פקיד של בית המשפט, הם בגדר מילוי היסוד של מתן 'הודעה' העולה מן האמור בסעיף 67 הנ"ל. כך בדין הפלילי ובעניין זה הדין האזרחי הולך בעקבותיו". (עמ' 521 (הדגשה שלי א.מ.ג).

כך נפסק בע"א 11924/05, שומרה נ' עיזבון המנוחה בתיה ממו ז"ל, (להלן: "הלכת ממו"), אשר קבעה כבר בשנת 2007 את הדברים הבאים:

"הנה כי-כן, הדין הפלילי מחייב שייודע לנאשם דבר שלילת רישיונו. התוודעות זו תיעשה ברגיל בדרך של מסירת הודעה, והיא בבחינת יסוד הכרחי ההופך את הנהיגה ברכב - לאסורה. 'השילוב שבין סעיפים 42 (א) ו-67 לפקודה מלמד' - כך נפסק בפרשה מן העת האחרונה - 'את אלה: ראשית, תחילתה של התקופה בה נהיגתו של נאשם ברכב אסורה, היא מיום שנפסל בפניו על ידי בית המשפט, או מיום שדבר הפסילה שניתנה בהיעדרו, הודע לו...'. (רע"פ 4446/04 ביטון נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, ניתן ביום 6.10.05), ההדגשה הוספה). כך בדין הפלילי, ובעניין זה, נראה כי הדין האזרחי ראוי לו שילך בעקבותיו. לדעה זו שותף גם פרופ' אנגלרד, אשר אימץ את פסיקת הערכאות הדיוניות בסוגיה וקבע כי "פסילת רישיון אינה תקפה כלפי הנוהג כל עוד לא הודע עליה...פסילת הרישיון, בתור שכזו, אינה שלמה כל עוד לא הודעה לנהג" (יצחק אנגלרד פיצויים לנפגעי תאונות דרכים 259 (מהדורה שלישית, 2005), והאסמכתאות שם".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

84. נפתח בקביעות פקודת ותקנות התעבורה אשר היו בתוקף לעת ההתליה והתאונה לענייננו:

"פסילה" – פסילת רישיון נהיגה לרבות התליה לפי הפקודה והגבלת רישיון;

550. (א) צבר הנהג נקודות במספר המחייב אמצעי תיקון כאמור בתקנה 549, תודיע לו על כך רשות הרישוי וההודעה תכלול פרטים בדבר אופן ביצועו; היה אמצעי התיקון פסילת רישיון, תפרט בהודעה את מועד תחילת פסילת הרישיון ואת החובה להפקידו; ההודעה תישלח לנהג **בדואר רשום**, לפי הכתובת הרשומה במאגר נתוני הנהגים שבמשרד התחבורה, או תימסר אישית לידי.

(ב) הודעה על אמצעי תיקון לפי תקנה 549(א) ו-(ב) שנשלחה כאמור בתקנת משנה (א), יראו אותה כמסורה לנהג בתום 15 ימים מיום משלוחה, זולת אם הוכיח שלא קיבל את ההודעה מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבלה.

(ג) נמסרה אישית לידי של הנהג הודעה על פסילת רישיונו לפי תקנה 549, שלא באמצעות דואר רשום, יראו אותו כמי שידוע על הפסילה ומועד תחילתה יהיה 30 ימים מיום מסירת ההודעה.

551. (ה) חלפו שישה חודשים מיום שהודע לנהג לפי תקנה 550 על אמצעי התיקון או מיום שהודעה לו החלטתה של רשות הרישוי לפי תקנת משנה (ד), לפי המאוחר, והנהג לא ביצעם, **רשאית רשות הרישוי להתלות את רישיונו של הנהג בהודעה שתינתן בדרך האמורה בתקנה 550(א) והוראות תקנה 550(ב) יחולו עליה**; נהג שקיבל הודעה על התליה כאמור, יפקיד את רישיונו בידי רשות הרישוי בתוך 7 ימים מיום שהומצאה לו ההודעה, והוא יחודש לאחר שיבוצעו אמצעי התיקון שהוטלו עליו, בכפוף להוראות תקנות אלה.

85. מן הראיות שהוצגו לפני עולה כי לחובת הנתבע נצברו עבירות תנועה ונקודות אשר הצריכו

זימונו לקורס בסיסי. הודעה על כך הופקה ביום 24.3.2013 ונשלחה בדואר רשום. אין אישור מסירה. ביום 25.8.2013 וככל הנראה בשל העובדה שהנתבע לא ביצע את הקורס הנדרש, הונפקה הודעה על התליית רישיון הנהיגה של הנתבע ולפי אישור דואר ישראל **נמסרה ליעדה** ביום 27.8.2013. עוד עולה כי את ההדרכה סיים לאחר התאונה ביום 12.8.2014.

86. אכן, משרד הרישוי פעל על פי התקנות ובהיעדר היענות למכתב הזימון לקורס, הנפיק מכתב התליית רישיון. על פי תקנת משנה (ב), קל וחומר כאשר יש אישור מסירה, עובר הנטל לנתבע להוכיח שלא קיבל את ההודעה על ההתליה מסיבות שאינן תלויות בו. בענייננו טוען הנתבע שכלל לא קיבל לידי את מכתב ההתליה וקרנית טוענת כי מסלול דבר הדואר כלל לא נהיר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 46480-03-15 צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

מן האישור שהמציאה הפניקס²². לטענת קרנית לא יתכן כי דבר דואר שנשלח מתל אביב יימסר ליעדו באמצעות יחידת הדואר בחולון למי שגר בירושלים.

מהו אם כן הדין בעניינו? אפתח בהערת אגב של בית המשפט העליון בע"א 7602/06 עזבון חאדג'ג נגד מלכה ואח' (11.10.2011, פורסם במאגרים):

"38. המבטחות ביקשו להיאחו עוד בחזקה שבסעיף 57 לפקודת הראיות, הקובעת, בתמצית, כי חזקה הניתנת לסתירה היא שמסמך הומצא בדואר, ככל שמדובר במסמך שחיקוק התיר (או חייב) את המצאתו בדואר, ובלבד: שהמכתב המכיל את המסמך נשלח בדואר; המען על המכתב היה כשורה ודמי המשלוח (אם היה צורך בתשלום) – שולמו.

לטעמי, כדרכו של בית המשפט המחוזי הנכבד בפסק הדין השני, אין כל אפשרות להשתמש בחזקה זו מקום שאין ראייה (בלתי אם ניחוש) שהמסמך כלל נשלח בדואר. אותיר לפיכך בצריך עיון את השאלה האם ניתן לעשות שימוש בחזקה סטטוטורית מרחיקת לכת זו ביחס למסמך שרשות בחרה לשולחו בדואר רגיל, אך יש בידה סימוכין ופירוט ראוי של דבר המשלוח של המסמך הספציפי – שלא כבעניינו. השוו: סעיף 21(ב) לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), הרשל"א-1970; עיינו: דניאל פרידמן ונילי כהן, חוזים, כרך ב', 1092-1094 (1992); דניאל פרידמן ונילי כהן, חוזים, כרך ד', עמ' 348-350 (2011) (להלן: פרידמן וכהן, כרך ד').

עוד אטעים כי אינני רואה מניעה עקרונית לשימוש בחזקה האמורה בסעיף 57 לפקודת הראיות, כאשר החלטת פסילה נשלחה בדואר רשום, כאשר יש מידע על משלוח ההודעה הספציפית, גם מקום שאין חזקה סטטוטורית מפורשת בתקנות התעבורה (דוגמת זו שבתקנות 214, 233(ב), או 550(ב) לתקנות). הווה אומר: בעל רישיון שנמנע מליטול דבר דואר רשום, שהגיע לתעודתו הנכונה, יחזק כמי שקיבלו. השוו: ע"א 618/74 פאעור נ' קמיל, פ"ד כט(2) 682, 687 (1975)."

87. לאחר שנתתי את דעתי לשלל הראיות והעדויות במקרה זה, הגעתי למסקנה כי הוכח שהנהג קיבל את הודעת ההתליה ואף פעל על פיה, הגם שבאיחור ולאחר התאונה. להלן נימוקיי:

א. אישור מסירה: הפניקס צירפה אישור מסירה ממנו עולה כי דבר הדואר נמסר ליעדו. עוד צורף אישור בדבר מסלול דבר הדואר ממנו עולה כי יצא מיחידת המיון המרכזית בתל אביב, תוך שעושה דרכו לירושלים²³. קרנית טוענת כי עולות תהיות של ממש מן האישור

²² נספח אחרון לתיק המוצגים (אישור ממוחשב) ונספח לדוח החוקר (מסלול דבר הדואר).

²³ "נמסר לנמען" נכתב ב"מסלול דבר דואר".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

המפרט את מסלולו של דבר הדואר ובמבט ראשון דומה כי היה צדק בדבריה. במבט שני, דין הטענה להידחות. אישורי המסירה הינם בעבור דבר הדואר שמספרו זהה לדבר הדואר שיצא ממשדד הרישוי. מן המסלול עולה כי דבר הדואר הגיע לירושלים. עוד עולה כי תחנתו האחרונה הייתה בחולון, מקום מושבו של משרד הרישוי לעת התאונה. טוענת קרנית כי לא ברור מדוע נרשם בסופו של מסלול שהיחידה המוסרת הינה חולון. ניתן להעלות תשובות שונות אלא שלדידי אין בכך כל טעם. הגם שיתכנו טעויות גם בעידן הממוחשב, הרי שכל עוד יש אישור מסירה ממוחשב של דבר הדואר ואף תיאור מסלולו של דבר הדואר, די בכך כדי להגיע למסקנה שנמסר ליעדו. אגב, השערה אחת בכל הנוגע לתיבת האחרונה באישור המסלול יכולה להיות שאישור המסירה חזר לשולח באמצעות יחידת הדואר האמורה. עוד אטעים כי לדעתי בעידן הממוחשב של היום, כאשר נתונים, כאישורי מסירה, נשמרים אך באופן ממוחשב, אבד הקלח על הדרישה כי יוצג אישור בחתימת ידו של המקבל.

ב. עדותו של הנהג: לא מצאתי ממש בעדותו של הנהג אשר לא נתמכה ולו בראשית ראייה שהיא. בפי הנהג היו סיפורים מעניינים, יש יאמרו פנטסטיים, על הדרכים מהן למד על עיצומים תעבורתיים שהוטלו עליו, על יוזמות אישיות וקבוצתיות לעבור קורסי נהיגה מונעת ועוד ועוד סיפורים שלא נמצאה להם כל תמיכה. גם בעדותו סתר את עצמו ולא פעם. הסתירה העיקרית הינה בנושא קבלת דברי דואר רשומים. לעניין זה עמד בתחילת עדותו של כי דברי הדואר הרשומים מגיעים לתא הדואר השכונתי משם הם נלקחים על ידו ואילו בהמשך הודה כי דברי דואר רשומים מתקבלים גם במעונו בהתאם לשמו ות.ז. שלו. והרי מכתב ההתליה נשלח אל מעונו הפרטי של הנהג ולא לת.ד. הוסף לכך את שאר הסתירות בעדותו (עבירות שטען שלא עבר והוכח שעבר, סיבת עזיבתו את העבודה בשירות הצד השלישי 2, הטענה כי נדרש לחדש את רישיון הנהיגה בשנת 2014 ומכך למד על הצורך בקורס תיקון, מקום בו הוכח כי לא נדרש לחדש את רישיון הנהיגה אלא רק בשנת 2019).

ג. קורס תיקון לאחר התאונה: מתברר כי הנהג עבר קורס תיקון לאחר התאונה. הסבריו לעניין ידיעתו על הצורך בקורס כאמור משוללי כל יסוד ולא נתמכו בכל ראייה שהיא. הסביר הוא לקבוע כי נוכח התאונה הזדרז הנהג לפנות ולבצע את קורס התיקון אשר הסתיים באוגוסט 2014, ארבעה חודשים לאחר התאונה.

88. אכן, כל אלה יכולות להיקרא ראיות נסיבתיות, שהרי הנהג מכחיש מכל וכל שקיבל את המכתב הרשום המודיע לו על ההתליה ואין בידו את חתימת ידו להוכחת ההפך. אלא שלדידי די בראיות נסיבתיות בכמות שהוצגה לעיל כדי להגיע למסקנה במשפט אזרחי כי הנהג קיבל גם קיבל את מכתב ההתליה וידע על כי נאסר עליו לנהוג עד שיעבור את התיקון הנדרש, שעבר בסופו של יום לאחר התאונה (ראה לעניין זה ע"א 1845/90 סיני נגד מגדל חברה לביטוח, פ"ד מז (5) 661, ע"א 11924/05 שומרה חברה לביטוח בע"מ נגד עיזבון המנוחה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

בתיא ממנ ז"ל, 20.6.2007). מכאן כי הפניקס עמדה בנטל המוטל עליה להוכיח כי הנהג ידע על ההתליה ועל כן הכיסוי הביטוחי מאוין. החבות הינה של קרנית לפצות את התובע.

חבותה של המעבידה - האמנם?

89. המעבידה הייתה לעת התאונה מושא כתב התביעה הבעלים של המשאית המעורבת בתאונה מושא כתב התביעה. היא גם הייתה מעבידתו של הנהג ומי שנתנה בידיו את המשאית לשימוש במהלך העבודה. לטענת קרנית היה על המעבידה לוודא כי הנהג אוהז ברישיון נהיגה תקף לעת התאונה, אדרבה כאשר מדובר בנהג מקצועי המועסק בנהיגה מדי יום. קרנית טוענת עוד כי לא די בהצגת "כרטיס הפלסטיק" כדי להוציא את המעבידה ידי חובתה. קרנית מפנה לסתירות בעדותו של מר נאמן. קרנית מפנה לפסק דינו של בית המשפט העליון ברע"א 1570/00 לתמיכה בטיעוניה²⁴.

90. אפתח בפקודת התעבורה המורה לנו בסעיף 10(ב) שבה כי:
"בעל רכב ומי שהשליטה על הרכב בידו לא ירשה לנהוג ברכב למי שאינו רשאי לפי סעיף קטן (א) לנהוג בו, ובלבד שלא יהיה בעל רכב או מי שהשליטה על הרכב בידו, אחראי בעד נהיגתו על ידי אדם שאינו רשאי לנהוג בו, אם הוכיח שנקט בכל האמצעים הסבירים כדי שאותו אדם לא יוכל לנהוג ברכב". אכן, דומה כי אין חולק עוד שעל בעל הרכב, אדרבה מעביד, הנותן בידי עובדו רכב לצרכי עבודה, לוודא כי בידי העובד רישיון נהיגה בתוקף המתאים לנהיגה סוג הרכב שניתן לו²⁵. שנאמר²⁶:

"חובתו של מעביד לבדוק האם לנהג העובד אצלו, והנוהג על משאיתו יש רישיון נהיגה, היא חובה מוחלטת, עד כדי שהיא מקימה אחריות פלילית לאדם שאינו עומד בה (ראה סעיף 10(ב) לפקודת התעבורה). מעביד סביר חייב לבדוק, והוא מתרשל רשלנות רבתי אם אינו בודק את רישיונות הנהיגה של עובדיו לפני שהוא מעסיקם כנהגים. חובה זו מקבלת משנה תוקף כאשר המדובר בנהגי משאיות, שלצורך נהיגה עליהן דרוש רישיון וביטוח מיוחדים. בעניין זה אין חשיבות לעובדה, כי המבקש אינו אדם משכיל ואינו מכיר את תקנות התעבורה. מעביד המחזיק נהגים ולא טורח לברר את הדרוש והנחוץ להעסקתם אינו מעביד אחראי, שכן הוא מסכן את חייהם של עובדיו, את חייו של הציבור, חייהם של נהגים אחרים בכביש, ובמקרה שלנו גם את חייו שלו. לא יעלה על הדעת, כי בית המשפט ייתן ידו למחדל כזה מצד מעביד, ולא ייתכן שבית המשפט יעמוד מנגד כאשר מעביד, אדם פשוט ככל שיהיה, יסכן בצורה ממשית כל כך את חיי ציבור הנהגים בכביש, תוך אדישות לקיום נורמות התנהגות בסיסיות של מעבידים מסוגו. הסנקציה הפלילית היא דרך אחת להתמודד עם מעביד מסוג זה. ביהמ"ש

²⁴ בפרשה ההיא לא וידא אח כי לאחיו רישיון נהיגה מתאים לנהיגת משאית.

²⁵ ראה רע"א 2853/96 קרנית נגד דחבור, 3.3.1999, רע"א 1570/00 שוויך נגד קרנית, 7.8.2007, ע"א 21495-10-13 פליפה נגד שטיינברגר, 14.12.2014, ת"א(ב"ש) 5071/96, 23.7.2003, ת"א (ת"א) 36376/03 קרנית נגד ראמי, 14.9.2005.

²⁶ בר"ע 21450/99 קרנית נגד שוויך, 23.12.1999.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 46480-03-15 צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

אינו יכול לראות מעביד כזה כמעביד סביר, שהרי מדובר בהתרשלות רבתי, ועל כן לא יחסה בצילו של סעיף 7 לחוק, אלא ייכנס לגדר (6) לחוק. אציין, כי יתכנו מקרים חריגים בהם אדם אשר לא היה עליו לדעת על היעדר רשיון נהיגה של האדם הנוהג ברכבו, יוכל לחסות בצילו של סעיף 7 לחוק הפיצויים אם יימצא כי פעל בסבירות, אך אין זהו המקרה שלפנינו. המשיב מנסה להשוות את המקרה דנן למקרה שקרה בפרשת דחבול הנ"ל. השוואה זו בטעות יסודה. שם לא היה מדובר במעביד אלא באדם רגיל, שם היה מדובר בנסיעה חד פעמית ולא קבועה, וכן היה מדובר במכונית פרטית ולא משאית אשר דרוש לה רשיון מיוחד. עוד אציין, כי אף בפרשת דחבול דלעיל היסס השופט חשין לפני שאישר את פסק דינו של בית המשפט המחוזי, וכך אמר:

לו אני תחת בית המשפט קמא, אפשר הייתי מגיע למסקנה כי פרח לא נהג כאדם סביר; כי תופסת בו הוראת סעיף 7(6) לחוק; וכי מטעם זה אין הוא זכאי לפיצויים. ואולם היסוסי לא הגיעו כדי הצדקה להתערב בהכרעה של בית המשפט קמא".

לענייננו:

91. לא שוכנעתי כי בהתנהלותה של המעבידה נפל פגם כלשהו המצדיק הטלת האחריות עליה. מתברר כי עם קבלתו של הנהג לעבודה, וידאה המעבידה כי לנהג רישיון נהיגה מתאים לסוג המשאית שיועדה לו וכי הוא מחזיק ברישיון נהיגה אשר תפוגתו בשנת 2009. לימים נפסל הנהג מנהיגה ומשכך הורד מן ההגה והושם במפעל המעבידה בעבודה שונה. עם תום הפסילה חזר הנהג לעבודה ואף הוצג רישיון נהיגה מתיקו אשר תפוגתו בשנת 2019.
92. נשאלת השאלה מה על מעביד לעשות על מנת לוודא כי לנהג העובד ברשותו רישיון נהיגה בר תוקף? מן הפסיקה שהוצגה ומזו שהובאה לעיל עולה כי חובה על מעביד המקבל עובד לעבודה לוודא כי רישיון הנהיגה שלו בתוקף ומתאים לסוג הרכב לו הוא מיועד. כך עשתה המעבידה בענייננו. מטעונו קרנית עולה כי על המעבידה לוודא בכל רגע נתון כי לעובד שלה יש רישיון נהיגה בתוקף. כיצד תעשה כן, לא הציעה קרנית. מעשית איני רואה כיצד מעביד יכול לוודא בכל רגע נתון שלעובדיו רישיון נהיגה בתוקף, שלא הותלה או נפסל וכיוצא באלה דברים. בין השניים קיימים יחסי אמון וקרבה כאלה עד כי נפסק לא אחת שעובד יכול לתת אמון במעבידו שביטח את הרכב שניתן בידו לעבודה. בענייננו מדובר בצדו השני של המטבע. לבד מבדיקה כי לנהג יש רישיון בתוקף ("פלסטיק" כדברי קרנית) וכי לאחר פסילה קיבל העובד את רישיונו בחזרה והורשה לנהוג, איני רואה דרך מעשית של ממש שיכול מעביד לנקוט על מנת לוודא שבכל רגע נתון יש לעובדיו רישיון נהיגה בתוקף. ניתן לחשוב על קשר מיחשבי ישיר בין המעביד למשרד הרישוי, על חובת הודעה של משרד הרישוי למעביד על פסילה או התלייה, על הטבעת הרישיון בכיתוב כי הוא פסול (מקום בו לא נלקח על פי חוק) ועוד ועוד דרכים אשר נכון ליום כתיבת פסק דין זה אינן אלא חזיון אחרית הימים. נכון לשנת 2013/2014 עשתה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 46480-03-15 צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

המעבידה בסבירות לוודא כי לנהג רישיון בתוקף. מכאן כי אין להטיל עליה כל אשם בנדון ודין ההודעה כנגדה להידחות.

הנזק:

כאב וסבל:

93. בראי נכותו של התובע (19%) זכאי התובע לפי התקנות לסך (מעוגל) של 35,000 ₪.

הפסדי הכנסה לעבר ועד היום:

94. מהראיות שצורפו עולה כי לעת התאונה לא היה רשום בביטוח לאומי כעובד אלא כתלמיד תיכון. לא הוצגו ראיות על הכנסה לעת האמורה²⁷. אשר על כן לא מצאתי לפסוק לתובע פיצוי לתקופת אי הכושר שלאחר התאונה. בסיכומיו לא מבקש התובע פיצוי לתקופות נוספות בעברו.

הפסדי הכנסה לעתיד:

95. כאמור לעיל, מצאתי להעמיד את נכותו התפקודית והפגיעה בכושר הכנסתו על 10%. החישוב יעשה באופן אריתמטי על בסיס השכר הממוצע במשק בניכוי מ"ה.

96. נכון לכתיבת שורות אלה עומד השכר הממוצע במשק על סך של 10,218 ש"ח, ובניכוי מ"ה על סך נטו של 9,460 ₪.

97. בחישוב אריתמטי: $9,460 \times 10\% \times 289.7 = 274,056$ ₪.

הפסדי פנסיה:

98. מהסך הנ"ל יש לפסוק לתובע הפסדי פנסיה וסה"כ: 32,886 ₪.

עזרת זולת לעבר ולעתיד:

99. לא שוכנעתי כי העזרה שהושטה לתובע על ידי הוריו לאחר ובסמוך לתאונה חרגה מגדר העזרה המחויבים בה הורים לקטינים. בכל הנוגע לעתיד, הרי שמחוות דעתו של המומחה וחקירתו הנגדית בצירוף עדותו של התובע עולה כי הפגיעה פוגעת בתפקודו של התובע ועלולה להחמיר ברבות השנים. על כן יש לפסוק לתובע פיצוי לעתיד ובראי גילו מצאתי להעמיד הפיצוי על סך כולל של 30,000 ₪.

²⁷ בתחשיב הנזק שהגיש התובע לא דרש פיצוי לתקופה הסמוכה לתאונה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

הוצאות רפואיות/נסיעה לעבר²⁸:

100. התובע צירף שלל קבלות לתיק מוצגיו. בראי הפגיעה שחווה אני מוצא להעמיד ראש נזק זה על סך כולל של 4,000 ₪.

סה"כ נזק:

נזק: 375,942 ₪.

שכ"ט עו"ד: 57,180 ₪.

אגרה: 710 ₪.

פקדון: 2,000 ₪.

סה"כ: 435,832 ₪.

סוף דבר:

התביעה כנגד הנתבע 1 (הנהג) והנתבעת 3 (קרנית) מתקבלת.

התביעה כנגד הנתבעת 2 (הפניקס) נדחית והוצאותיה יעמדו על סך של 10,000 ₪. בהוצאות אלה יישא התובע.

ההודעה לצד שלישי כנגד צד שלישי 1 (הנהג) מתקבלת במלואה.

הוצאותיה של קרנית יעמדו על סך כולל של 10,200 ₪ כמפורט בתיק מוצגיה בתוספת שכ"ט עו"ד בסך 10,000 ₪.

ההודעה לצד שלישי כנגד צד שלישי 2 (מעבידה) נדחית והוצאותיה יעמדו על סך של 10,000 ₪.

הסכומים יועברו תוך 30 ימים מיום קבלת פסק הדין שאם לא כן יישאו הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד התשלום בפועל.

ההודעה לצד רביעי נדחית בראי קביעותיי לעיל. בהודעה זו ניתן פטור מיתרת אגרה.

המזכירות תמציא את פסק הדין לצדדים בדואר רשמי.

²⁸ לא נדרשו הוצאות לעתיד.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 15-03-46480-צ.ש. ואח' נ' עליאן ואח'

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מיום קבלת פסק הדין

ניתן היום, ט' שבט תש"פ, 04 פברואר 2020, בהעדר הצדדים.

שי מזרחי, שופט